Raadsvoorstel
Openbaar

Nijmegen

Onderwerp
Vaststelling visie en koers voor participatie en democratische vernieuwing
(Ons samenwerken met de stad)

Opsteller	Robert Tannemaat	**Collegebesluit**	7 november 2023
Programma	Bestuur en organisatie en Openbare Ruimte	**Behandeldatum Raad**	28 februari 2024
Portefeuillehouder	H.M.F. Bruls en J.T.J.L.A. Broeren	**Status**	Openbaar

---

Samenvatting
In het coalitieakkoordzijn plannen omschreven voor betere samenwerking met de stad. Op veel vlakken wordt hier invulling aan gegeven. Om te komen tot een '*stevig programma'* voor dit onderwerp is het tegelijkertijd nodig dat we een gedeelde visie hebben op ons samenwerken met de stad. Ook is het belangrijk dat we weten welke bewegingen en ontwikkelingen hier invloed op hebben. Zowel in onze organisatie, in de stad als daarbuiten.

Dit stuk geeft hier invulling aan. Het omschrijft de kijk op en plannen voor het samenwerken met de stad en hoe die ons kunnen helpen om over kortere en langere tijd op een vitale manier samen plannen te maken en besluiten te nemen in onze gemeente.

Dit stuk geeft een nadere uitwerking van het thema 'Samenwerken met de Stad' uit het coalitieakkoord.

Advies
1. De omschreven visie van een sterke gemeenschap van stad en gemeente, als basis voor ons samenwerken met de stad in participatie en democratische vernieuwing, vast te stellen.
2. De omschreven vier richtingen voor focus op de juiste koers vast te stellen:
   a. Een professionele en verbindende gemeentelijke cultuur
   b. Versterken van de verbindingen in en met de stad
   c. Directe invloed op plannen en besluiten vastleggen in het bestaande stelsel
   d. Gelijke afspraken over samenwerken met de stad.

Aanleiding
In het coalitieakkoordzijn plannen omschreven voor betere samenwerking met de stad. Op veel vlakken wordt hier invulling aan gegeven. Om te komen tot een '*stevig programma'* voor dit onderwerp is het tegelijkertijd nodig dat we een gedeelde kijk hebben op ons samenwerken met de stad. Ook is het belangrijk dat we weten welke bewegingen en ontwikkelingen hier invloed op hebben. Zowel in onze organisatie, in de stad als daarbuiten.

Bovendien *vraagt* de ingezette koers van de afgelopen jaren (Initiatiefvoorstel Inwonersparticipatie 2019, Tienpuntenplan 2020, Referendumverordening 2020, Participatiebeleid ruimtelijke ontwikkelingen 2022) en een verwachte herziening van de

gemeentewet met een verplichte participatieverordening, om een gedeeld beeld en gedeelde richting om nieuwe stappen op te kunnen baseren.

Beoogde impact
Het stuk moet bijdragen aan een gedeeld beeld en gedeelde richting om volgende stappen voor samenwerken met de stad en directe invloed op besluiten door inwoners, op te kunnen baseren.

Het moet de basis leggen voor een gemeenschappelijke kijk op ons samenwerken met de stad. Waarop we stappen kunnen zetten die leiden tot een uniforme(re), menselijkere en meer verbindende wijze van het vervullen van onze gemeentelijke rol.

Het moet bijdragen aan het vormen van meer verbinding in en met de stad.

Het stuk geeft invulling aan onderstaande doelen uit de stadsbegroting (*doelenboom*)
Programma Bestuur en Organisatie:

- *'We zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratische rechten.'* (Doel 2.1 van ambitie 2: *'We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.'*)
- *'We verbeteren onze dienstverlening continu.'* (Doel 2.2 van ambitie 2: *'We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.'*)
- *'We zijn een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie.'* (Doel 3.2 van ambitie 3: *'We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie.'*)

Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg:

- *'Wij stimuleren positieve en samenhangende ontwikkeling in iedere wijk/buurt.'* (Doel 1.1 van ambitie 1: '*We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.')*
- *'Wij versterken de mogelijkheden in een wijk/buurt voor bewoners om mee te doen en verantwoordelijkheid te nemen als zij dit willen.' (Doel 1.2 van* ambitie 1: '*We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.')*
- *'We dragen bij aan een gezonde leefomgeving, zowel in fysiek als sociaal opzicht.' (Doel 1.3 van* ambitie 1: '*We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.')*

Ook sluit het stuk aan bij plannen uit het coalitieakkoord:
In gesprek met de stad:

- *We maken van participatie een stevig nieuw programma. We werken aan democratische vernieuwing en betrekken inwoners beter bij de besluitvormingsprocessen bij de gemeente.*
- *We gaan de kwaliteit van het gesprek met de stad vergroten. Dat doen we door vooraf duidelijke procedurele en inhoudelijke afspraken vast te leggen over de wijze waarop inwoners worden geïnformeerd over het proces, de inhoud, en de uitkomsten.*
- *We hebben oog voor de door ons moeilijk te bereiken doelgroepen. Daarom besteden we aandacht aan hoe we het gesprek organiseren. We nodigen inwoners vaker uit via een steekproef uit de gemeentelijke basisadministratie om zo te komen tot een afgewogen vertegenwoordiging.*

- *Ook op alle andere gebieden waarin overheid en inwoner met elkaar te maken hebben, gaan we onze inwoners vaker en beter betrekken. Denk hierbij aan het versterken van de directe participatie in het sociale domein.*
- *We zetten inwonersberaad in op een aantal relevante, urgente en afgebakende thema's. Inwoners worden geselecteerd door representatieve loting en kunnen deelnemen op eigen initiatief.*
- *We gaan ook andere vormen uitproberen, zoals een preferendum over de onderwerpkeuze of over welke voorkeur er is voor verschillende opties. Bij een preferendum kunnen Nijmegenaren kiezen uit meerdere opties, die mede door andere inwoners zijn bedacht, voorafgaand aan het opstellen van een raadsvoorstel.*
- *We zoeken ook naar andere vormen … inzet van games, visualisaties of simulaties. Zodat we tegemoetkomen aan verschillende voorkeuren en verschillende stijlen en zo meer diversiteit krijgen in de inwoners.*

Energie- en warmtetransitie:

- *We starten [daarom] met een Nijmeegs klimaatberaad, waar bewoners, bedrijven en instellingen elkaar kunnen ontmoeten en kunnen meedenken.*

Zorg en Welzijn:

- *We stellen de mens centraal en stoppen met onnodige bureaucratie en overbodige indicaties. We blijven vol inzetten op een sterke sociale basis, zodat iedere Nijmegenaar mee kan doen.*
- *Inzet van ervaringsdeskundigheid vinden we heel belangrijk. We gaan ermee aan de slag om dit meer in te zetten in het hele sociale domein.*
- *"Iedere Nijmegenaar telt mee"*

Argumenten

1.1 Een gedeeld en gedragen beeld van een sterke gemeenschap van stad en gemeente is essentieel om een effectieve samenwerking en een levendige manier van invloed uit oefenen op besluiten, mogelijk te maken.

- Een sterke gemeenschap van stad en gemeente is noodzakelijk voor goede samenwerking en een gezonde lokale democratie: we hebben elkaar nodig.
- Zonder een gedeelde kijk op waar we naartoe willen komt een structurele verandering niet van de grond.
- Het stoppen van de groei van polarisatie, individualisering en van afname van vertrouwen in de overheid begint bij een gedeeld en gedragen beeld van een sterke gemeenschap.

2.1 Om een sterke gemeenschap te kunnen maken met elkaar zijn stappen nodig die aansluiten bij de huidige situatie en het gewenste beeld. De vier richtingen geven houvast om de juiste kant op te kunnen bewegen en sluiten aan op de huidige situatie.

- Zonder een passende manier van denken en doen (cultuur) krijgen we meer van wat we al hebben. Verandering is dus nodig. De eerste laag geeft hier richting aan en sluit aan op bestaande acties.
- Zonder een sterk netwerk en (dus) verbinding in en met de stad is bereiken we niet het gewenste beeld. Een verzameling mensen maakt nog geen sterke groep. De tweede laag geeft hier richting aan en sluit aan op bestaande acties.
- Naast het systeem van vertegenwoordiging (gemeenteraad) om besluiten te nemen voor de stad, is het belangrijk om meer directere manier van invloed uit oefenen op besluiten te onderzoeken en in te passen. Dit vergroot

betrokkenheid, vertrouwen en verbinding. De derde laag geeft hier richting aan en sluit aan op bestaande acties.
- Uniformiteit in wijze van werken helpt in de uitvoering en het bereiken van het gewenste beeld. Algemene afspraken over ons samenwerken met de stad geven bovendien de mogelijkheid om de verschillende wijzen waarin en waarop we samenwerken met de stad op elkaar af te stemmen. Daarnaast bereiden we ons daarmee voor de verachte plicht van een participatieverordening (lopende herziening *gemeentewet*). De vierde laag geeft hier richting aan.

Overige punten:
- Het voorstel heeft geen gevolgen voor het klimaat, inclusiviteit, toegankelijkheid en mensen met een beperking.
- In de voorbereiding heeft een verkennend gesprek met de raad plaatsgevonden (op 14 juni 2023). De uitkomsten van dit gesprek hebben bijgedragen aan de voorgestelde visie en koers.
- In de ontwikkelfase van het stuk is de gemeenschappelijke werkgroep burgerparticipatie Nijmegen (GWBN) betrokken en bevraagd.

Kanttekeningen
Er zijn geen belangrijke (juridische of bestuurlijke) kanttekeningen bij de beslispunten.

Financiën
Aan dit voorstel zitten geen directe financiële gevolgen.

- Ontwikkelingen in de gemeentelijke organisatie worden betaald uit het budget voor organisatieontwikkeling.
- Inzet van nieuwe democratische instrumenten worden betaald uit de budgetten van het thema waarvoor ze worden ingezet.

Vervolg
De volgende stap na vaststelling van het stuk is het uitwerken van een actieprogramma voor de komende jaren met als basis de plannen en de vier lagen van richting. We verwachten dat dit voor de zomer 2024 gereed is.

Bij de ontwikkeling van richting a (*Een professionele en verbindende gemeentelijke cultuur*) wordt ook de raad betrokken. De stappen worden afgestemd met het *Frapper Toujours* traject.

In de uitvoering van richting c (*Directe invloed op plannen en besluiten vastleggen in het bestaande stelsel)* heeft de raad als direct betrokkene een belangrijk rol. Het gaat hierbij onder andere over de kaderstelling van nieuwe democratische instrumenten.

Een op te stellen algemeen participatiebeleid en een (mogelijke) participatieverordening (richting d) worden door de raad vastgesteld.

Bijlagen
1. Ons samenwerken met de stad - hoofddocument
2. Ons samenwerken met de stad - samenvatting
3. Ons samenwerken met de stad - bijlagen